

Елица Топалова
КЪМ ВЪПРОСА ЗА ПРАВОПИСА НА
СЪЧЕТАНИЯ С ПЪРВИ КОМПОНЕНТ ДУМА ОТ
ЧУЖД ПРОИЗХОД (ОТ ТИПА КЕНСЪЛКУЛТУРА /
КЕНСЪЛ КУЛТУРА) С ОГЛЕД НА УПОТРЕБАТА ИМ В
НЕОФИЦИАЛНАТА ИНТЕРНЕТ КОМУНИКАЦИЯ

Elitsa Topalova
ON THE SPELLING OF COMBINATIONS OF WORDS
HAVING AS THEIR FIRST COMPONENT A WORD OF
FOREIGN ORIGIN (OF THE CANCEL CULTURE /
CANCEL CULTURE TYPE) USED IN THE INFORMAL
INTERNET COMMUNICATION

Abstract: The paper is devoted to the attributive combinations of two nouns in which the first component is a word of foreign origin that gives some extra information about the second component of the combination. The instances of usage are observed in informal Internet communication viewed as written form of spoken language. The emphasis is placed on the different spelling variants of these combinations that are observed in the examined examples, excerpted mainly from social media. The difference in spelling is presented as a result of an existing argument about the current linguistic essence of these combinations – whether they are a lexical unit (lexeme) or a syntactic structure.

Keywords: nouns, attributive combinations, spelling, informal Internet communication, written form of spoken language.

I. Въведение

Предмет на изследване в настоящия текст са съчетанията от две думи, първата от които е дума от чужд произход (най-често от английски език). Особено внимание се обръща на начина на тяхното изписване, като се взема предвид тезата на Ст. Буров, че зад привидно второстепенния въпрос за техния правопис всъщност се крие по-важният въпрос за техния статус – дали те са сложни думи, съставни думи, словосъчетания и пр. (Буров 2019: 81). Обект на изследване е езикът в интернет, където подобни употреби се наблюдават все по-често, както е отбелязвано и по-рано (Тодорова 2015: 94 – 97).

В теоретичен план целта на настоящия текст е да се направи преглед на част от известните мнения по въпроса за същността, а оттам и за правописа на визираните съчетания, като се подчертае съществуващата зависимост между понятието, с което се дефинират съчетанията, и препоръчвания начин на изписване (слято, полуслято или разделно). Също така на основата на конкретни употреби да се направи предположение кой начин на изписване на съчетанията на практика е предпочитан от носителите на езика в ролята им на участници в неофициална интернет комуникация.

Нестихващото развитие в сферата на информационните и комуникационните технологии през последните десетилетия допринася за все по-голямата актуалност на темата за езика в интернет. Пред лингвистиката стои задачата да се изяснят характеристиките на този особен вид употреба на езика. Показателен в това отношение е изборът на термин, с който да се назове това явление: *(писмена) интернет комуникация*; *така нар. „трети език“*; *писмена форма на устната разговорна реч*; *трета форма на езика наред с конвенционалната писмена и устна форма* (Буров 2021); *„писмена устност“*, *„спонтанна писменост“*, *„писмена разговорна реч“* (Грозева 2017); *писмен вариант на разговорната реч* (Петров 2021: 295).

Както е видно и от цитираните терминологични съчетания, при дефинирането на същността на езика в интернет се поставя

акцент върху неговата гранична позиция по отношение на двете традиционни форми на езика – устна и писмена, като това се изразява в съвместяване на част от техните характеристики. М. Грозева дефинира тази форма на езика като „концептуална устност“, заради това, „че съобщението е замислено като устно, но е предадено в писмена форма“ (Грозева 2017: 203)¹. С оглед на темата на настоящия текст интерес предизвиква заключението, което М. Грозева прави относно спазването на книжовноезиковите правила: „Правилата – правописни, граматични, лексикални, стилови – могат да бъдат пренебрегнати, щом не пречат на бързата и успешна комуникация с партньора, още повече, че допуснатите грешки могат да бъдат почти веднага коригирани, както това става при разговор“ (Грозева 2017: 203).

Ст. Буров подчертава разширяването на значението на понятието „устна комуникация“, като с него се назовава вече и интернет комуникацията, протичаща в писмена форма, и разглежда тази тенденция като „проява на продължаваща демократизация и колоквиализация на стандартния език“ (Буров 2021: 49 – 50).

Във връзка с особеностите на новата форма на българския език В. Петров извежда на преден план „стремежа (съзнателен или несъзнателен) за максимално доближаване на езика до характеристиките на устната реч – *непринуденост, непосредственост, икономичност, експресивност*“ (Петров 2021: 295), като така за пореден път се потвърждава междинната позиция на езика в интернет спрямо устната и писмената форма на речта.

II. Преглед на мненията по въпроса

Съчетанията от две съществителни имена, първото от които е от чужд произход (най-често от английски език), които са предмет на анализ в настоящия текст, често попадат във фокуса на езиковедските изследвания. И въпреки това (или именно заради това) спорните въпроси около тях са немалко, като се започне оттам, че липсва ясна, точна и утвърдена в българското езикозна-

¹ В цитираното изследване М. Грозева защитава още и тезата, че езикът в интернет може да се разглежда като „културен вариант на езика“, назован *убдиалект* или *интернет диалект* (Грозева 2017: 208).

ние дефиниция за същността на съчетанията от типа *кенсълкултура* / *кенсъл култура*.

Употребата на съчетанията от две съществителни, в които първото е от чужд произход, обикновено се разглежда като резултат от чуждоезиково влияние, като пример за прилагане на чуждоезиков синтактичен модел на родна почва (Валтер 2011; Буров 2015, 2019; Тодорова 2020). Често съчетанията от посочения тип се разглеждат и в съпоставителен план, като се анализира тяхната употреба и в други езици – най-често в някои от славянските езици (руски, чешки, полски) (Аврамова 2008; Балтова 2014), но също така и в немски (Валтер 2011) и в турски (Искренова 2022)².

В структурен план те се разбират като свидетелство за протичащи иновационни процеси в именната система на българския език и като проява на „вторичен синтетизъм“ (Буров 2015, 2019); като пример за продължаващия преход от синтетизъм към аналитизъм в българския език (Кирова 2002; Илиева 2021); като проява на езикова кондензация, характерна за медийния дискурс (Сашева 2021, 2023). Характеристиките на тези съчетания са обсъждани и в светлината на чисто практически въпроси, като например особеностите на тяхното лексикографско представяне в правописните (Мурдаров 2010; Валтер 2011; Кунева 2022; Станчева 2023) и в неологичните речници (Благоева, Колковска 2021).

Заради ограничения обем на настоящия текст различните, често противоречащи си и взаимно изключващи се мнения за същността на анализирания съчетания от типа *кенсълкултура* / *кенсъл култура* няма да се представят подробно, но с известна условност може да се направи опит за тяхното обобщено представяне:

1) съчетанията от посочения тип трябва да се разглеждат като лексикална езикова единица (дума);

² Любопитно е, че някои от по-новите изследвания по въпроса са посветени на активизирането на познатия модел след появата на COVID-19, чието название (в различните негови варианти), както и други думи, свързани с темата *коронавирус*, често заемат позицията на първи компонент в съчетания от типа *COVID отделение*, *ковид легла* и мн. др. (Сашева 2021, 2023; Искренова 2022).

2) съчетанията от този тип трябва да се разглеждат като синтактична езикова единица (словосъчетание).

От своя страна, в рамките на всяко от двете основни схващания също се наблюдават различия при интерпретирането на съчетанията. Когато се говори за лексикална езикова единица, традиционно тя се дефинира като сложна дума (композитум), но също и като съставна дума. Цв. Аврамова представя тезата, че съчетания от типа *бизнессреща* или *джазмузикант* „са композитуми с първа десубстантивна част, която изпълнява атрибутивна функция“ (Аврамова 2008: 552; също и Аврамова, Осенова 2003). Подобно е и схващането на Ю. Балтова – „езиковите единици, съставени от два компонента, тъждествени по форма на две съществителни имена, са композитуми, които са образувани по модел и се изговарят с едно главно (върху първия компонент) и едно второстепенно ударение. Техните първи компоненти, макар и съотносими по форма със съществителни имена, по функция са атрибутиви“ (Балтова 2014: 39 – 40). На този фон в изследванията на Св. Коева (Коева 2021) и на Р. Станчева (Станчева 2023) съчетанията от две съществителни имена се разглеждат и като съставни думи, макар и на фона на определени условности, за които ще стане дума по-долу.

На синтактично езиково равнище съществува дискусия по отношение на лексикално-граматичния характер на първия компонент. Някои автори го определят като прилагателно име – аналитично или неизменяемо („получено чрез конверсия на съществително име“ – Вачков, Вачкова 2004; Искренова 2022). Според второто схващане, което е и по-разпространено, то е съществително име (съществително име в неизменяема форма³; съществително във функция на определение (Буров 2015: 17); съществ-

³ В цитираната вече обзорна статия „Проблеми на лексикографското описание на неологизмите от типа *бизнесцентър* / *бизнес център* в българския език“ Д. Благоева и С. Колковска обръщат внимание и на различните термини, с които се назовават конструкциите от типа *съществително име в неизменяема форма* + *съществително име* (Благоева, Колковска 2021: 39).

вително с атрибутивна функция или съществително в роля на функционален адектив (Тодорова 2020: 190).

Друг дискуссионен въпрос засяга граматическото отношение между двата компонента в съчетанието, като според някои автори съчетанията от типа *бизнес център* са апозитивни (Сумрова 2018: 53; Гецов 2017а, 2017б), Ст. Буров ги определя като максимално кондензирани апозитивни конструкции (Буров 2015: 17). Х. Валтер обаче отхвърля тезата за апозитивния характер на отношенията между компонентите – „В традиционната граматика приложението се дефинира като референциално идентично с думата, към която се прилага, като може да я заменя. При названието като *пилинг маска* или *офис техника* такава взаимосменяемост едва ли е възможна. Значи, ако приемем, да пишем интересувашите ни названия разделно, определящата част може само да се интерпретира като несъгласувано предпоставено безпредложно определение, а не като апозиция.“ (Валтер 2011: 413 – 414). Други автори ги характеризират и като съчетания с подчинителна връзка, в които елементът в препозиция е детерминант (Кирова 2017: 57; Валтер 2011: 414).

Св. Коева представя едно по-различно виждане по въпроса, като подчертава, че конструкциите от две съществителни имена не са еднороден клас, а при тях може да се разграничат три подгрупи – 1) сложни думи (*уебстраница*) с утвърдено слято изписване; 2) съставни лексикални единици (*бар дама*) и 3) свободни словосъчетания (*фитнес инструктор*) с разделно изписване (Коева 2021: 258 – 259). Тук прави впечатление изборът на пределно общо терминологично словосъчетание, с което да се назове този разнороден клас – „конструкции с предпоставен качествен модификатор съществително име“ (Коева 2021: 257), както и предложените тестове (синтактични и семантичен), с чиято помощ да се направи разграничение между свободните словосъчетания с качествен модификатор съществително име и съставни лексикални единици, състоящи се от две съществителни (Коева 2021: 258).

Както е отбелязвано и в част от цитираните вече изследвания (Аврамова, Осенова 2003: 68 – 69; Валтер 2011: 414; Балтова 2014: 40; Буров 2015: 17; Благоева, Колковска 2021: 37 и др.),

съществуването на теоретични различия при формулирането на дефиницията на разглежданите съчетания е в пряка зависимост със защитаването от авторите тези относно правописа на съчетанията. В резултат на това поддръжниците на първото мнение препоръчват като правилно основно слятото изписване (освен в случаите, когато се говори за съставна дума, тогава изписването е разделно), а привържениците на второто мнение – разделното изписване. Тази зависимост е пределно стегнато формулирана от В. Сумрова: „Разделното писане изглежда неприемливо, ако номинатите се разглеждат като композитуми, а слятото изглежда по същия начин, ако те се схващат като синтактични единици.“ (Сумрова 2018: 52).

Р. Станчева категорично разглежда съчетанията от типа *офис сграда* и *офиссграда* като лексикални единици, но според авторката съществуването на дублетни правописни варианти е пряко свързано с различия в статуса на разглежданите конструкции – „слято оформени, те са сложни думи, а писани разделно, са съставни лексикални единици, а не синтактични съчетания“ (Станчева 2023: 115).

Коментирайки правилото за дублетно писане (слято и разделно) на сложни съществителни имена, чиито съставки се употребяват и като самостоятелни думи, Ил. Кунева поставя предпочетения начин на изписване на думата в зависимост от нейната дължина, като приведените примери са *бизнесплан* (с по-често слято изписване) в сравнение с *бизнесадминистрация*⁴ (Кунева 2022: 41).

По време на работата си по изготвянето на „Речник на новите думи в българския език (от първите две десетилетия на ХХІ век)“ Д. Благоева и С. Колковска стигат до извода, че при правописа на някои единици, чиято първа съставна част не функционира като самостоятелна лексема в българския език (*стрийтизкуство* / *стрийт изкуство*), преобладава разделното писане, което те виждат като признак за протичаща „конструкционализация на образуванията“ (Благоева, Колковска 2021: 47).

⁴ Изписано от авторката по този начин.

В дългогодишната си работа с интернет опосредстваната комуникация Л. Кирова засяга и въпроса за разглежданите тук съчетания, като анализира настъпилите „промени в лингвистичното сегментиране и съответно в писменото означаване и графичното оформяне на сложносъставени понятия, категоризирани предмет“ (Кирова 2002). Л. Кирова обръща също внимание на вида на изписването на двете съставки като признак за характера на отношението между тях, възприет от носителите на езика, които използват в речта си подобни съчетания. Разделното, слятото и полуслятото изписване на съчетанията са видени като илюстрация на различни процеси, протичащи в езика, конкретно разделното писане като поредния пример, подкрепящ тезата за съществуваща в българския език силна тенденция за продължаващ преход от синтетизъм към аналитизъм в езика (Кирова 2002).

На този фон поглед назад в официалните кодификационни актове показва промяна във възприетия за правилен начин на изписване, както се вижда и в прегледа, направен от Вл. Мурдаров (Мурдаров 2019: 15 – 17). През 80-те години на XX в. в първия академичен правописен речник е установено като правилно слятото изписване, а необходимостта от формулиране на ясна норма се появява заради зачестилите употреби на подобни съчетания. Въпреки категоричната препоръка в практиката продължава да се наблюдава колебание.

В Академичния правописен речник от 2002 г. се препоръчва изписването да е разделно, като критерий за разделното писане е самостоятелната употреба на първия компонент, т. е. на думата от чужд произход. За примери са дадени думи като *бизнес отношение*, *бънджи скокове*, *гей списание* и др. Посочва се също така и че този начин на писане е в „съгласие с писмената практика, в която има ясно изразена тенденция за разделно писане на посочения тип сложни думи, особено на по-новите от тях“ (НПР 2002). В приведения цитат от своя страна впечатление прави своеобразното противоречие между утвърдения начин на изписване – разделно, и дефиницията, която се дава на тези съчетания – сложна (а не съставна) дума. Примери за разглежданите тук съчетания се съдържат и в едно от приложенията в края на

речника, Приложение № 17, което носи надслова *Списък на думи с разделно писане*.

На този фон в *Официалния правописен речник на българския език* от 2012 г. като правописно правило е заложено съществуването на дублетни форми, резултат от допускането и на разделното писане като правилно, заедно със слятото, но само „когато съставките на такива сложни съществителни имена се употребяват и като самостоятелни думи“ (ОПР 2012). Любопитно е, че за примери са привлечени думи, при които първата съставка съвпада с първите съставки от примерите, дадени в НПР 2002: *бизнесадминистрация* и *бизнес администрация*, *бънджискокове* и *бънджи скокове*, *гейпарад* и *гей парад*, но тук вече правилните варианти на изписване са два.

Според Вл. Мурдаров промяната в правописните правила води до превръщането на сложна дума (изписана слято) до съставно наименование (изписано разделно) (Мурдаров 2019: 16). Изразено е и мнение за необходимостта от бъдеща промяна в правописното правило, с цел да се утвърди като единствено възможно разделното писане (Мурдаров 2019: 17), което се наблюдава и по-често.

III. Поглед върху правописа на съчетанията, употребени в неофициална интернет комуникация

Езиковият материал, анализиран в настоящия текст, е ексцерпиран основно от Фейсбук и Инстаграм, двете най-популярни социални мрежи на територията на България, които през последните 2 – 3 години имат средно около 3,5 – 4,5 милиона (за Фейсбук) и около 1,5 – 2 милиона потребители (за Инстаграм). Конкретните примери са засечени в текстове с разнообразна тематична насоченост – в публикации (т. нар. постове или статуси) или в коментари под основна публикация в страници, групи или лични потребителски профили. Става въпрос за около 150 отделни езикови единици, събрани по метода на случайната лингвистична находка, които биха могли да се представят като отворен корпус от примери, който поради изключителната активност на модела непрекъснато се допълва с нови езикови единици.

В рамките на ексцерпирания езиков материал могат да бъдат обособени три групи примери въз основа на предпочетенния начин за тяхното изписване. С най-голям брой примери се отличава групата, в която съчетанията от разглеждания тип са изписани разделно, които представляват около 89 % от всички примери. На второ място е групата, обединяваща примери, изписани полуслято, които са 10 % от всички анализирани езикови единици. В настоящия корпус примерите, изписани слято, заемат под 1 % от общия брой, което в случая се изразява в една езикова единица – *чийзкрем*. По-долу са дадени конкретни примери и за първите две групи – с разделно и със слято изписване.

1) Примери с разделно изписване:

○ <i>антиейдж превенция</i>	○ <i>мъфин банички</i>
○ <i>бейби спанак</i>	○ <i>нюуейв култура(та) / група(та)</i>
○ <i>бохо десерти</i>	○ <i>оффроуд линейка</i>
○ <i>бранд стратег</i>	○ <i>пилатес клас(ове)</i>
○ <i>брут-арт български творци</i>	○ <i>саунд дизайн</i>
○ <i>веган понички / тирамису</i>	○ <i>ситком истории(те)</i>
○ <i>винтидж стилистика</i>	○ <i>спининг клас</i>
○ <i>гейминг дизайн</i>	○ <i>стейдж мениджър</i>
○ <i>дийпфейк видео(та)</i>	○ <i>стикер маркет</i>
○ <i>драг изкуство / кралици</i>	○ <i>стрийм платформи</i>
○ <i>кенсъл културата</i>	○ <i>стрийминг услуги</i>
○ <i>котидж сирене</i>	○ <i>стрийт култура / фотографски проект</i>
○ <i>крекер торта</i>	○ <i>тик-ток сензация</i>
○ <i>криейтив директор</i>	○ <i>трап легенда</i>
○ <i>куиз шоу(то)</i>	○ <i>фейсбук пощальон / мегдан</i>
○ <i>куиър стендъп</i>	○ <i>финтех компания</i>
○ <i>лайт дизайн</i>	
○ <i>лайфстайл предаване</i>	

От гледна точка на кодификацията относно начина на изписване – слято или разделно, в рамките на настоящата група се наблюдават два типа примери, изписани разделно – примери,

които отговарят на правилото, и съответно примери, които не отговарят на правилото. Критерият за разграничаването на тези две групи е наличието в езика на самостоятелна употреба на първия компонент от съчетанието, съставката от чужд произход (критерият, отличаващ се с ключово място и в актуалната норма). Първият тип са примерите, при които първият компонент от съчетанието – съставката от чужд произход, се среща и употребена самостоятелно, извън визираното съчетание. Става въпрос за примерите, съдържащи като първи компонент наименованията на социалните мрежи Фейсбук и Тик-Ток, **бренд** (*търговска марка на компания*), **веган** (*лице с особен режим на хранене, изключващ всички хранителни продукти от животински произход*), **пилатес** (*система от физически упражнения*) и др.

Важно е да се подчертае, че при съчетанията, при които на първо място стои компонент, отличаващ се и със самостоятелна употреба, се наблюдава разширяване на съчетаемостта на този първи компонент, който излиза извън рамките на утвърдени вече съчетания и се комбинира с думи, назоваващи явления, привидно несъвместими с чуждия елемент. Например засечените съчетания на названието на социалната мрежа *фейсбук* с думите *пощальон* и *мегдан* – *фейсбук пощальон* или *фейсбук мегдан*, на фона на утвърдените вече съчетания *фейсбук акаунт*, *фейсбук профил*, *фейсбук страница* и др. Макар и непряко свързано с правописа, това явление е интересно, защото може да се разглежда като ярко свидетелство за продуктивността на самия модел и за на практика неограничените комбинации, които могат да се образуват.

Вторият тип примери, изписани разделно, противоречат на установената норма, защото техният първи компонент няма самостоятелна употреба и именно поради тази причина би следвало да бъдат изписвани слято с втория компонент. Става дума за съчетанията с първи компонент *гейминг*, *дийпфейк*, *драг*, *кенсъл*, *лайт*, *саунд*, *стейдж*, *стрийт*, *трап* и др. При тези съчетания специално внимание заслужават случаите, при които първият компонент, съставката от чужд произход, влиза в омонимични отношения с домашни думи – например съчетанията *драг изку-*

ство (*кralици*) и *trap* легенда и домашните думи *драг* и *trap*. Съвпадението във формалния облик на тези конкретни езикови единици и разликите в лексикалните им значения могат да доведат до поява на двусмислица и да се окажат пречка за осмислянето на изказването, в което се употребени съчетанията, съдържащи съставката от чужд произход. Срв:

драг 1. Който предизвиква, вдъхва у някого чувство на обич, нежност; мил, скъп, обичен. (...) (източник: Речник на съвременния български книжовен език (онлайн); <https://ibl.bas.bg/rbe/>).

drag (съществително име) Действие, свързано с обличане на дрехи, характерни за противоположния пол, най-често за мъж, който изпълнява пред публика определена програма, облечен в сценичен костюм, съставен от пъстри, цветни дамски дрехи, перука, бижута и грим (източник: Речникът на Кеймбридж (Cambridge Dictionary); <https://dictionary.cambridge.org/>).

trap Естествена или изкопана в земята голяма дупка; яма (източник: Речник на съвременния български книжовен език (онлайн); <https://ibl.bas.bg/rbe/>).

trap подвид на рап музиката, който произхожда от южните щати на САЩ (източник: Речникът на Кеймбридж (Cambridge Dictionary); <https://dictionary.cambridge.org/>).

Заемането и утвърждаването на чуждата по произход дума в езика приемник е дълъг процес, преминаващ през различни етапи, свързани и с употребата на чуждата дума в конкретна сфера на бита, от която впоследствие думата преминава в общоговоримия език (становище, защитавано и от Л. Кирова при работата ѝ с езика на потребители на интернет (Кирова 2002). Често преценката дали първата съставка от съчетанието има и своя самостоятелна употреба е в основата си крайно субективна и зависеща от различни фактори. На първо място може да се постави доброто владение на чуждия език, от който е заета първата съставка (английски език), което води до по-лесното ѝ осмисляне именно като самостоятелно употребена, но често само в английския език, не и в българския. Значението на контакта с

английския език като фактор за разпознаването на първата съставка като самостоятелно употребена допълнително се преплита с други характеристики на носителите на езика като принадлежността им към определена възрастова група, професионална сфера и др., както и техните лични предпочитания при употребата на конкретни езикови единици.

2) Примери с полуслято изписване:

- *видео-тийзър*
- *гурме-ресторант*
- *кенгуру-грижа(та)*
- *кенсъл-култура(та)*
- *ретро-начин*
- *стендъп-комик*
- *уонаби-демократи*
- *фентъзи-литература*
- *фюжън-ресторант*
- *пудинг-смес*

В актуалните правила за правописа на подобни съчетания изобщо не присъства вариант с полуслято изписване, вариантите със слято и разделно писане са приети за дублетни, и то само ако първият компонент се употребява и самостоятелно. В тази връзка съчетанията с полуслято изписване представляват нарушаване на правописните правила. Към това може да се добави и фактът, че съчетанието *кенсъл култура* / *кенсъл-култура* се среща и в двете групи примери, което е ясно доказателство за съществуване на колебания при изписването на подобни съчетания, като в конкретния случай и двата варианта – с разделно и с полуслято изписване – противоречат на утвърдените правила.

IV. Заключение

С оглед на представените тук примери и статистически данни може да се заключи, че тезата за съществуваща тенденция за предпочитание към разделното писане на съчетанията от две съществителни имена, която става все по-актуална, се потвърждава за пореден път. Работата с различни източници на езиковия материал – в случая с неофициална интернет комуни-

кация, предполага разширяване на обсега на наблюденията, вече традиционно насочени към медийния дискурс, а с това и по-пълна картина за реалната езикова ситуация.

Целта на представената извадка е да се посочат определени тенденции, които действат в езика към настоящия момент и за които се предполага, че ще имат своето развитие в бъдеще. Като например тенденцията за все по-широка употреба на визираните тук съчетания в разнообразни сфери (в неформалната интернет комуникация, представена тук, но също и в медийни материали на онлайн издания и др.), която някои от вече цитираните тук автори съвсем обосновано характеризират като „инвазия“ (Буров 2015: 17) или „експанзия“ (Благоева, Колковска 2021: 36, 40). А също и тенденцията за предпочитанията на носителите на езика към разделното изписване на конструкции от този тип. Всичко това може да се разглежда като достатъчно основание за прецизиране на официалните книжовноезикови правила, регламентиращи начина на тяхното изписване, който, както стана ясно, е пряко свързан с отговора на въпроса какъв е статусът на тези конструкции.

БИБЛИОГРАФИЯ

Аврамова 2008: Аврамова, Цв. За новите „неизменяеми“ прилагателни в чешкия и българския език. – В: *Научни трудове на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“*, XLVI, 1, 543–557. // Avramova 2008: Avramova, Tsv. Za novite „neizmenyaemi“ prilagatelni v cheshkia i balgarskia ezik. – In: *Nauchni trudove na Plovdivskia universitet „Paisiy Hilendarski“*, XLVI, 1, 543–557.

Аврамова, Осенова 2003: Аврамова, Цв., П. Осенова. Отново по въпроса за границата между сложна дума и словосъчетание (през призмата на най-новата българка лексика). – В: *Български език*, № 1, 68–75. // Avramova, Osenova 2003: Avramova, Tsv., P. Osenova. Otnovo po vaprosa za granitsata mezhdu slozhna дума i slovosachetanie (prez prizmata na nay-novata balgarka leksika). – In: *Balgarski ezik*, № 1, 68–75.

Балтова 2014: Балтова, Ю. Нови типове композитуми и техният правопис в съвременните славянски езици. – В: *Slavica Wratislaviensia* CLIX, 159, 33 – 43. // Baltova 2014: Baltova, Yu. Novi tipove kompozitumi i tehniyat pravopis v savremennite slavyanski ezitsi. – In: *Slavica Wratislaviensia* CLIX, 159, 33 – 43.

Благоева, Колковска 2021: Благоева, Д., С. Колковска. Проблеми на лексикографското описание на неологизмите от типа *бизнесцентър* / *бизнес център* в българския език. – В: *Български език*, № 2, 36 – 53. // Blagoeva, Kolkovska 2021: Blagoeva D., S. Kolkovska. Problemi na leksikografskoto opisanie na neologizmita ot tipa *biznestsentar* / *biznes tsentar* v balgarskia ezik. – In: *Balgarski ezik*, № 2, 36 – 53.

Буров 2015: Буров, Ст. Тенденции и промени в съвременната българска граматика. – В: *Български език*, № 3, 7–24. // Burov 2015: Burov, St. Tendentsii i promeni v savremennata balgarska gramatika. – In: *Balgarski ezik*, № 3, 7–24.

Буров 2019: Буров, Ст. *Studia Grammatica Bulgarica*. Велико Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“. // Burov 2019: Burov, St. *Studia Grammatica Bulgarica*. Veliko Tarnovo: UI „Sv. sv. Kiril i Metodiy“.

Буров 2021: Буров, Ст. Относно имитацията на устна реч в интернет комуникацията. – В: *Проблеми на устната комуникация*, кн. 12, 39–52. // Burov 2021: Burov, St. Otnosno imitatsiyata na ustna rech v internet komunikatsiyata. – In: *Problemi na ustnata komunikatsia*, кн. 12, 39–52.

Валтер 2011: Валтер, Х. Размисли за новите български „составни названия“ с англицизми и лексикографията. – В: *Проф. д-р Варбан Вџтов. 70 години. Юбилеен сборник*. Буров, С. (отг. ред.). Велико Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“, 409–418. // Valter 2011: Valter H. Razmisli za novite balgarski „sastavni nazvania“ s anglitsizmi i leksikografiyata. – In: *Prof. d-r Varban Vatov. 70 godini. Yubileen sbornik*. Burov, S. (otg. red.). Veliko Tarnovo: UI „Sv. sv. Kiril i Metodiy“, 409–418.

Вачков, Вачкова 2004: Вачков, В., К. Вачкова. Европрилагателни: възникване и строеж. Актуални проблеми в типологията на славянските прилагателни. – В: *Jazyk v komunikácii. Medzinárodný zborník venovaný Jánovi Bosákovi*. Bratislava: Veda, 161 – 167. // Vachkov, Vachkova 2004: Vachkov, V., K. Vachkova. Evroprilagatelni: vaznikvane i stroezh. Aktualni problemi v tipologiyata na slavyanskite prilagatelni. – In: *Jazyk v komunikácii. Medzinárodný zborník venovaný Jánovi Bosákovi*. Bratislava: Veda, 161–167.

Гецов 2017а: Гецов, А. Към въпроса за приложението – „Дву-
ликийят Янус“ в българския синтаксис. – В: *Език свещен. Юбилеен
сборник по случай 70-годишнината на проф. д-р Пенка Радева*. Буров,
С. (отг. ред.). Велико Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“, 71–90.
// Getsov 2017a: Getsov, A. Kam vaprosa za prilozhenieto – „Dvulikiyat
Yanus“ v balgarskia sintaksis. – In: *Ezik sveshten. Yubileen sbornik po
sluchay 70-godishninata na prof. d-r Penka Radeva*. Burov, S. (otg. red.).
Veliko Tarnovo: UI „Sv. sv. Kiril i Metodiy“, 71–90.

Гецов 2017б: Гецов, А. Към въпроса за логико-семантичните
отношения в апозитивните словосъчетания. – В: *Проглас*, кн. 2, год.
XXVI. // Getsov 2017b: Getsov, A. Kam vaprosa za logiko-semanticnrite
otnoshenia v apozitivnite slovosachetania. – In: *Proglas*, кн. 2, god. XXVI.

Грозева 2017: Грозева, М. Отново за езика в интернет. – В: *Прог-
лас*, кн. 2, год. XXVI. // Grozeva 2017: Grozeva, M. Otnovo za ezika v
internet. – V: *Proglas*, кн. 2, god. XXVI.

Илиева 2021: Илиева, Т., Лексикални неологизми с чуждоези-
ков компонент в българските медиатекстове. – В: *Годишник на Педа-
гогическия факултет на Тракийския университет*, т. 18, 162–185. //
Ilieva 2021: Ilieva, T., Leksikalni neologizmi s chuzhdoezиков komponent v
balgarskite mediatekstove. – In: *Godishnik na Pedagogicheskia fakultet na
Trakiyskia universitet*, t. 18, 162–185.

Искренова 2022: Искренова, Й. Лексемата *ковид* като неиз-
меняемо прилагателно име. – В: *Годишник на Шуменския универси-
тет „Епископ Константин Преславски“*, т. XXXIII, А/1, 103–107.
// Iskrenova 2022: Iskrenova, Y. Leksemata kovid като neizmenyaemo
prilagatelno ime. – In: *Godishnik na Shumenskia universitet „Episkop
Konstantin Preslavski“*, t. XXXIII, A/1, 103–107.

Кирова 2002: Кирова, Л. Писмено отразяване на подчинител-
на връзка между съществителни в езика на хора, работещи с компю-
три. – В: *Електронно списание LiterNet*, № 3 (28), 09.03.2002. // Kirova
2002: Kirova, L. Pismo отrazhayavane na podchinitelna vrazka mezhdu
sashtestvitelni v ezika na hora, raboteshti s kompyutri. – In: *Elektronno
spisanie LiterNet*, № 3 (28), 09.03.2002. < [https://litenet.bg/publish3/
lkirova/sliato.htm](https://litenet.bg/publish3/lkirova/sliato.htm) > [05.02.2024]

Кирова 2017: Кирова, Л. За иновационната конструкция [N₁N₂]
и връзката ѝ с начина на писане – слято, полуслято, разделно. – В: *Език
и литература*, № 3–4, 55–74. // Kirova 2017: Kirova L., Za inovatsionnata

konstruktsia [N₁N₂] i vrazkata ѝ s nachina na pisane – slyato, poluslyato, razdelno. – In: *Ezik i literatura*, № 3–4, 55–74.

Коева 2021: Коева, Св. Със или без предлози: кое е вярното. – В: *Български език, Приложение 2021*, 257–275. // Koeva 2021: Koeva, Sv. Sas ili bez predlozi: кое е vryarnoto. – In: *Balgarski ezik, Prilozhenie 2021*, 257–275.

Кунева 2022: Кунева, Ил. Правопис на сложни съществителни имена – общи принципи и специфични случаи. – В: *Български език*, № 3, 38–46. // Kuneva 2022: Kuneva, Il. Pravopis na slozhni sashtestvitelni imena – obshti printsiipi i spetsifichni sluchai. – In: *Balgarski ezik*, № 3, 38–46.

Мурдаров 2010: Мурдаров, В. За слятото и разделното писане на сложните съществителни имена. – В: *Български език*, № 3, 134–136. // Murdarov 2010: Murdarov, V. Za slyatoto i razdelnoto pisane na slozhnite sashtestvitelni imena. – In: *Balgarski ezik*, № 3, 134–136.

Мурдаров 2019: Мурдаров, В. *Разни нови езикови съвети*. София: Black Flamingo Publishing. // Murdarov 2019: Murdarov, V. *Razni novi ezikovi saveti*. Sofia: Black Flamingo Publishing.

НПР 2002: Нов правописен речник на българския език. София: Хейзъл. // NPR 2002: Nov pravopisen rechnik na balgarskia ezik. Sofia: Heyzal.

ОПР 2012: Официален правописен речник на българския език. София: Просвета. // OPR 2012: Ofitsialen pravopisen rechnik na balgarskia ezik. Sofia: Prosveta.

Петров 2020: Петров, В. Главните и малките букви в българската разговорна реч в интернет. – В: *Проблеми на устната комуникация*, кн. 12, 295–316. // Petrov 2020: Petrov, V. Glavnite i malkite bukvi v balgarskata razgovorna rech v internet. – In: *Problemi na ustnata komunikatsia*, kn. 12, 295–316.

Речникът на Кеймбридж (Cambridge Dictionary). Cambridge: University Press // Rechnikat na Keymbridzh (Cambridge Dictionary). Cambridge: University Press <<https://dictionary.cambridge.org/>> [01.04.2024]

РСБКЕ: Речник на съвременния български книжовен език. София: Изд. на БАН. // RBE: Rechnik na savremennia balgarski knizhoven ezik. Sofia: Izd. na BAN. <<http://ibl.bas.bg/rbe/>> [01.04.2024]

Сашева 2021: Сашева, В. Езиковата кондензация като тенденция в медийния дискурс. – В: *Български език, Приложение 2021*, 112–125.

// Sasheva 2021: Sasheva, V. Ezikovata kondenzatsia kato tendentsia v mediynia diskurs. – In: *Balgarski ezik, Prilozhenie 2021*, 112–125.

Сашева 2023: Сашева, В. Ковид лексиката в българския медиен дискурс и в официалната нормативна държавна документация (с оглед на иновативните тенденции в българската граматика и (не)отклоненията от правописната норма. – В: *Известия на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“*, Кн. XXXVI, 48–67. // Sasheva 2023: Sasheva, V. Kovid leksikata v balgarskia medien diskurs i v ofitsialnata normativna darzhavna dokumentatsia (s ogled na inovativnite tendentsii v balgarskata gramatika i (ne)otkloneniyata ot pravopisnata norma. – In: *Izvestia na Instituta za balgarski ezik „Prof. Lyubomir Andreychin“*, Кн. XXXVI, 48–67.

Станчева 2023: Станчева, Р. За слято и разделно писаните лексикални единици от типа *офис сграда* и *офиссграда*. – В: *Да попитаме Владко Мурдаров! Текстове, посветени на 75-годишнината на езиковедата и преводача проф. д.ф.н. Владко Мурдаров*. Александрова, Т. (съст. и отг. ред.). София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 111–122. // Stancheva 2023: Stancheva, R. Za slyato i razdelno pisanite leksikalni edinitsi ot tipa ofis sgrada i ofissgrada. – In: *Da popitame Vladko Murdarov! Tekstove, posveteni na 75-godishninata na ezikoveda i prevodacha prof. d.f.n. Vladko Murdarov*. Aleksandrova, T. (sast. i otg. red.). Sofia: Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“, 111–122.

Сумрова 2018: Сумрова, В. *Новите феминални названия в българския език*. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“. // Sumrova 2018: Sumrova, V. Novite feminalni nazvaniya v balgarskiya ezik. Sofiya: Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“.

Тодорова 2015: Тодорова, Б. *Лингвистични аспекти на компютърно опосредстваната комуникация*. Благоевград: УИ „Неофит Рилски“. // Todorova 2015: Todorova, B. Lingvistichni aspekti na kompyutarno oposredstvanata komunikatsiya. Blagoevgrad: UI „Neofit Rilski“.

Тодорова 2020: Тодорова, Б. Именната фраза от типа [N[N]] и конкуренцията с други синтактични конструкции в съвременната българска речева практика. – В: *Български език, Приложение 2020*, 186–198. // Todorova 2020: Todorova, B. Imennata fraza ot tipa [N[N]] i konkurentsiyata s drugi sintaktichni konstruksii v savremennata balgarska recheva praktika. – In: *Balgarski ezik, Prilozhenie 2020*, 186–198.